

31. (novi); vrniti =

[1897]

in f. 100. 200.

Ms. 305
Kokorice
Ljubljana

Velesoyena gospica urednica!

Pozno prikažam - a vendar
prikažam! Za to moje zapoznelost
si nalagam samo kazno; tem
obširneje vam poročim svoje
misl. o Vašem cepelem test.

Kdor kritikuje "Slov.", ta mo.
ra računati. A obširnostom, za
kateroga je v prvi vrsti pisana
ta priloga konfužne, brezpro.
gramme težj. čauke. Et. 2. 40
mi, da je malo te konfužnosti
zašlo tudi od matere k otro.
ku. Pa o tem pozneje! Govorim
naj naučim nekaj besed o

našem ženskem. Naše gospice
in gospe so bila naivna, pripros-
te, in največkrat lažejo svoje
nenaravno navdušenje do rodo-
ljubja in domorodnosti. Kerujte
mi, gospica, vsa navdušenost
izvira iz gole želje postati zna-
nina, da se o njih govori tu
in tam in morda tudi iz gole
realnosti, dobiti nekaj dobro-
partijo. Jaz jim ne zamerim
toliko te prijateljice, kajti vse na-
še življenje je le boj za obstanek,
in kdor je bolj premeten in
lokav ta boljši živi. Torej, da
bi bile naše ženske res tako
grozno navdušene rodoljubkinje.
To oporekam s stališča, da
so premalo izobražene! Res
je sicer, da je domoljubje nekaj

3
instinktivnega, kakor pravi naš
pregovor: "Kaka ptica rada tja
leti, kjer se je izvalila", ali da
čuti človek tisto globoko ljubi-
bezen do doma in do roba, mu
je treba poznati njegove nege
in navade, njegove težnje, in
pravice in krivice, njegovo
velovanje in njehanje, njegovi
domači smotri in njegovo sta-
lišče naprave drugim bolj
ali manj kulturnim, napre-
dnejšim narodom... da bi vse
Slovenke, ki proučajo svojo
idealnost po slov. svetu, "čutili
istinito to, čomur,
nasprotno sem pa prepričan,
da mnoga laži rodoljubkinja
ne misli drugega vseči kakor
dobrega, pripravnega moža, kar

Kam lahko dokazem z nekaj fakti.
Zato ne plavajte v bolnik obla-
kih namišljenega idealizma
in pretirane samozavesti, ne
voarite si v listu jedra druge
in ne skušajte omamljati jet,
na drugo v svojo laži nav-
ročnostjo, - in grude genom,
meu' - imajo vse isti smoter -
dobro partijo! Ne rečem vse!
Ne! - Tudi častne izjeme so v
vaših vrstah, ne poskušo veli-
ko, ampak nekaj jih je vendar,
kaj mnenje je torej, spre-
menite svoj program v toli-
ko, da bodete prele iz soo-
reuj v razkrinkanje! Povej-
te resnico, recite: naše žer-
stvo je zaspalo, levo, se
ne meni za nobeno stvar, za
nemarja dolžnosti matere.

soproge in domogubkinje, ži-
 vi v neki filisterški reakci-
 ji, ne reakciji, saj ni niti
 kedaj napredovalo in se vzbu-
 dilo, - spi, nevzdranuo spi.
 Pokazite jim žene drugih
 narodov, žene največja nara-
 da, ki so storile kedaj kaj
 vobrega; načrtajte jim vzgled,
 ne matere, hčere, pisateljice;
 bičajte napake njihove
 brez pardona: "ti slepec
 si a ti slepar". Mesto nen-
 timentalnih pisem primaj;
 še več belestričnih stvarih
 ne jokavih, ampak zora-
 vih, lahko tudi malo iro-
 nično nadahnenih spisov!
 Zdelo bovdete gotovo na-
 odpor, zabavljale bodo

seveda nekatere starokopitnice in razkrinkane, rodo, ljubkinje, ali to vam ne bo skodovalo, to vam bo koristilo, zanimati se bodo jela dame iz različnih krogov, čitale jo bodo, odobravalne pametne in obsojale nespartne; videla boste, gotovo spica, krog vaših prijateljic se bo širil in množil in pred vsem - pa bodete napredoval vaš list, zavnel nove ideje v naše narodno žustvo, premišljale bodo naše dame vaše ideje, uvaževale jih in se bušile. Tako bodete veliko več koristila svoji, mu narodu in v prvi vrsti navsemu malomarnemu

ženstvu. Tako je storila slavna angleška pisateljica George Egerton v svojih, Kinetos, ita, ko deluje Laura Karcholm, za istim trzijo vse najnovejše moderne francoske, angleške, nemške, italijanske pesnice in pisateljice... in vspeh jim je zagotovljen. Egerton je razkrinkala "ženske slave", pokazala jih v luči, v kateri jih gledajo ženske na svoje lastne oči, ne pa kakor se je doslej godilo, skozi moška očala. Egerton opisuje žensko kot tako, kakorina je v resnici, ne, kakorina gleda možki, kakorino hoče imeti možki... s tem svojim opisovanjem

je dosegla velikanski uspeh :
slava je slavna po vseu omni-
kavem svetu in šteje svoje
somišljenice in somišljenike
na stotine...

Pred vsem pa bi bila moja
ponizna misel, da uredite
list za različne sloje naših
dani, za najbolj, srednje in
nič oblikane žensko. Na-
kej nekaj. Prostore naj ima
jo v slovenki učiteljice,
telegrafistinje, komptou-
ristinje poleg gospoj, gospe-
vičin in meščanskih hiš.
Seveda je težko vsem ustre-
či, a kdor poskuša doseči vsaj
nekaj, ta ustreže marsikomu.

Konecno se nekaj mislij
o drugi številki našega
cenjivega lista! Preveč vode

in premalo stvarnega. Tako se marvika izmuzne izpod prstov in ostane v roki le nekaj frazin semtertja se jako obrabljenih, zastarelih, pogretilj fraz!

„Stara Vida“ nam blebeta melanholično, povesti sre^o in se umislja v srečajoče se po, glede vseh bitij in sanja „dne, ve glate? Oh, kako stara, stara povest, a ne večno nova. V teh vseh peseneh ne ču, tim jaz novega pravega in pristnega čuta, ampak se mi zvrta obe pesni tako, nekaj dobro mišljeni in semtertja slabo izpeljani. Klor pesničarja ljubi koga in zre v njegove oči, gospica,

ta ne sanja o sreči prihodnjih
dni, ampak nič ne misli, pra-
nič, ker ga bližina ljubljene-
čevega tako preozame, da se
mu nehoté zastanejo vse
misli, in objame njegovo
telo neko sladko opajajoče
stanje, ah, ta nikdar ne
filozofira o zlatih dnovih,
ta - ljubi... posebno pa
še ženska, ki v takih mo-
mentih ne vé, da živi...

Taki so resnični čuti, a
taki kot jih opeva Kida
se rove v glavi ljubezni
in življenjske želje, bitja,
ki v resnici se ni nikdar
doživel takih momentov,
ali pa če jih je doživel, jih

ne zna ali more opovesti...
No, Zamejski je itak samo
jokavi frazist, a nikdar pra-
vi pesnik. Njegova primera
v "Simonu Gregorčiču" je pač
vredna katerega Gregorja Kre-
ka ali koga njegovih pesni-
ških bratcev izga dobe oca
bosopetca Marka Bohlina.
Vsak izobrižen človek pa
mora očitveno protestovati
proti taki verzifikaciji in
tako slabi prozi v tako še
pajoci "železno-trdi obliki".
Ah, gospica ti verzi, ti verzi,
v katerih se slavčki govirajo
sredi pota "in ljubezni
peoci, polni milobe, krotijo
in petjem vzbujene duhove,"

in sam nebeški Bog ve', kaj to
ose počujajo, so tako angeljsko
čisto nezogreči in tako bo,
žanstveno okorni, da bi jih
človek vse najtežkrat s
popirjem vred snedel, ne
poslušal s svojimi nesesi
brez pravega posluha, kajti
sicer bi moral znositi vs
same "blagovlasnosti in
lepote", ki preveča ta plod
neutrudljive "muze" žamejske,
jive... In celo Gregorčič ga
spoštuje in vsi, naj izda
svoje pesni... O saj je sam
"pevec grvate Gregorčič ustro
bil pred par leti v "Nadri"
nekaj dobro-rejenih in pita,
nih kozlov, ki bi vsli

uprav za strasilo v „listu“¹³
 co uredništva "vsem mladim
 in starim ne nadobujnim
 poctom.

Ta se kaj o prozi! „Slovenka“
 ov „Sava“ je tako - le malo
 prave pravcate vode iz „Save“
 ki se poraja v neboticnih
 vrhovih saujarskega fragar
 stva. „Govimo dosledni,“ Ta
 spis se mi zdi ne umesten,
 ker se nam Slovincem ne bo
 treba nikdar šepsti za žensko
 veucilica. Ce boste dve
 ali tri študirale, lahko
 študirate na nemški univerzi.
 O „Triglavu“ govori pisateljovo
 ime, torej mi ni treba obrin
 neje razlagati dobrih in sla
 bosti; idealistično pisane

povesti. "Kaj o vzgoji otrok"
je prav čuden podvlek, namo
če se bo Katera mamica raz
nala po tem receptu privz
in naukov, je zelo maloarjeto.
Take snovi se najbolje, naj
pripravneje obdelavajo v
leposlovnih oblikah, njer ima,
jo tudi veliko več učinka
in so veliko bolj dojetna
čj za vse ljubeča in kipeča
srca mladih mamis in izku
senih mater! - mladostne
sanje 'vam je najbrže že itak
kritikoval in očivil Govickar,
ker je njegova kritika bolj
merodajna, naj jo jaz opud
stim! - "Čuvajte se opeklin"
in "Kot a in stroko znanstvo"
sta podučna spisa in sta
prav na mestu za počasni prev.

darjajoče in leno prežvekujoče
frilistre prav dobra! - "Zna
čaj" pogreva tisto budalost
in skozi in skozi neumno mi
sel, da naj Slovenci poročajo
le Slovence! Ah! - Ker Gube
le Slovence! Ah! - Ker Gube
zen in harmonija duš družj,
teza naj ne razdvaja narod
nost, če se dva ljubita, ne
razdvoji ju nihče, tudi zapre
ne staršev, ^{ne} toliko manj na
rodnost. No! gospice se može
- samo, da je dobra partija,
ljubezen po zakonu, to je
sedaj moderno! - "Kypizem"
nost in umetnost' sta slabo
urejeni. Čemu je tista črta
v sredi mej "Povestmi" in "Kon
certomj" V. l. Falconieri? ^{ki}
je pa, mimo grede povedano,
jako slabo spisana, in jo

46
ume samo tisti, kdor je čital
tosa samega, pa bi morala
piti. Takoj za "Ovestni,"
Tista odročena pioma in
vopise velikih zavednih slo-
venk pa bi jez kar pod kap
zagual meni nič tebi nič,
in bi rajši privlečeval živo
topise zaslužnih žensk, poseb-
no poudarjajic ideje, za
katere so se barile in tudi
žrtvovala. Sploh pa bi rad
videl v slov. "veliko več lepo,
sloonega gradiva in v prvi
vrsti obsenejše natiske že
začetih povestij. No, semter,
tja so tudi ločila malo sla-
be najbrže po krivih stavočev.

Ravno mi je sestra, ki
obiskuje prvo leto v uršij,
linški pripravnici, pove.